

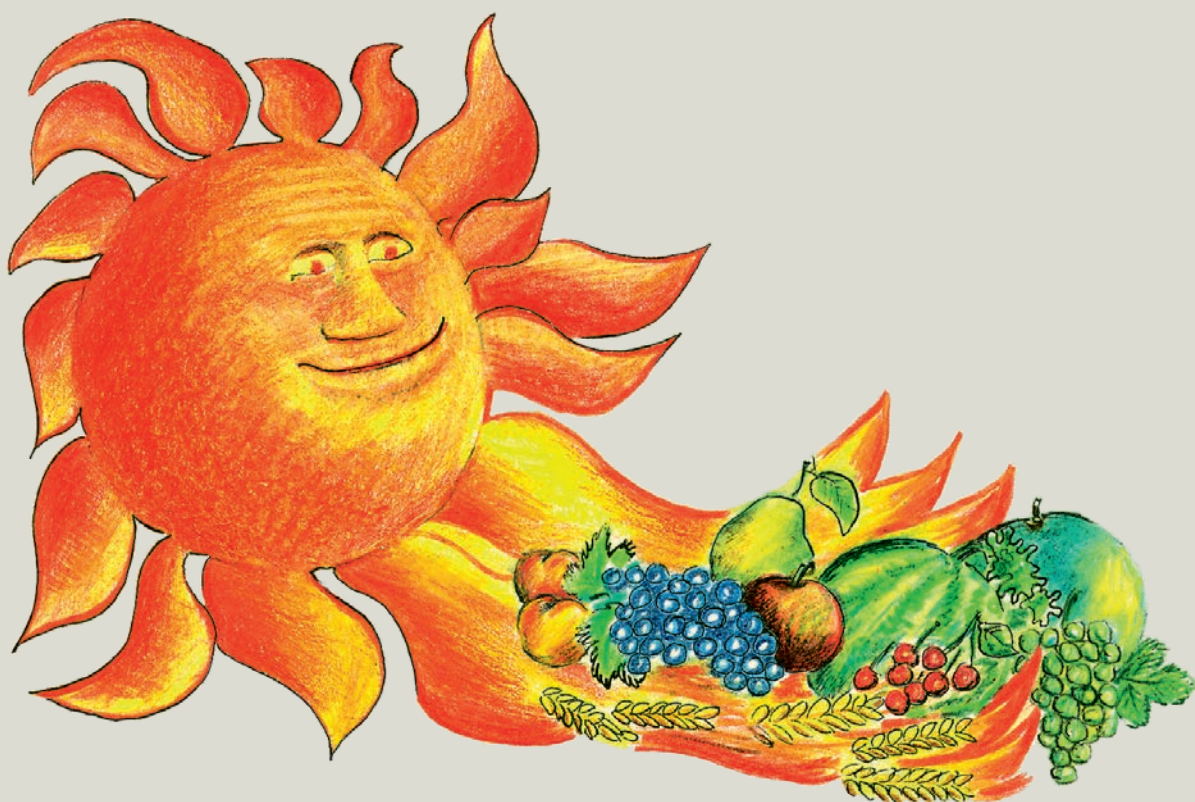

Hernádiné Hámorszky Zsuzsanna

Beszéd, olvasás

Munkafüzet - 2. osztály

Második félév

Hernádiné Hámorszky Zsuzsanna

Beszéd, olvasás

munkafüzet

2. osztály – második félév

ötödik, változatlan kiadás

Mozaik Kiadó – Szeged, 2018

BESZÉDÉRTÉS – SZÖVEGÉRTÉS

Jó tanácsok

1. Szövegértés

Az olvasmányokhoz, versekhez kapcsolódó első kérdés a szöveg legfontosabb gondolatára irányítja figyelmedet. Ha előre tudod, mire figyelj, könnyebben fogsz válaszolni a kérdésre.

Olvasd el az első kérdést, még a szöveg megismerése előtt!

Olvasni jó, mert az olvasás nemcsak szórakoztat, hanem tanulsággal is szolgál. Előfordulhat, hogy veled is megtörténik hasonló esemény. Mit tegyél akkor? Hogyan viselkedjél? Úgy, ahogy a megismert szereplők; vagy másképpen? Beszélgessetek róla társaiddal!

Keressétek a mesék, a történetek tanulságát és igazságát!

Ha olyan szóval találkozol, amelynek nem ismered jelentését, nézd meg a Mf. szómagyarázatában; vagy próbáld kikövetkeztetni a mondat, az olvasottak jelentéséből! Megkérdezheted tanítótól is. De az is segít, ha keresel hozzá rokon értelműt.

Használd a szótárokat!

Segítségükkel könnyebben érted meg olvasmányaidat; megtanulhatsz kifejezően, szépen, beszélni.

2. Beszéd- és olvasásgyakorlás

Az első feladatban olvasható versrészletek folyamatos, ritmusos beszédre szoktatnak.

Ismételd gyakran a verses mondásokat!

Az tud folyamatosan olvasni, akinek nem fog el hamar a levegője. Helyes beszédlégzést gyakorolhatsz a bővülő szószerkezeteken, mondatokon. Rácsodálkozhat az arra is: milyen sokféleképpen lehet egy gondolatot kifejezni.

Próbáld gondolataidat többféleképpen megfogalmazni!

Vannak olyan szavaink, amelyeket nem úgy ejtünk, ahogyan írunk. Helyes írásmódjukat és hangoztatásukat szóoszlopok olvasásával gyakorolhatod.

Többszöri ismétléssel jegyzed meg ezeket a szavakat!

„Gyakorlat teszi a mestert!”

Rövidítések

Ogy. = Kerek egy esztendő c. olvasmánygyűjtemény

Mf. = Beszéd, olvasás c. munkafüzet

A titokdoboz

Ogy. 84. o.

Mf. 32. o.

Beszéd- és olvasásgyakorlás 20.

1. Miért haragudott meg Karolinka Gyszira?

---

2. Közösen keressetek választ a kérdésekre!

Miért örült Karolinka a doboznak?

Miért akarta Gyszi megnézni a titkos dobozt?

A történetek után miért vált értéktelenné a doboz mindkettőjük számára?

3. Húzd alá a tulajdonságok közül azt, amelyik a szereplőre illik!

Karolinka: titkolódzó, barátságos, sértődős, sírós, önzetlen, irigy.

Gyszi: udvarias, erőszakos, kíváncsi, hamar mérges lesz, bűnbánó.

„Nem szabad az utcán játszani veled”

Ogy. 160. o.

Mf. 32. o.

Beszéd- és olvasásgyakorlás 20.

1. Beszéljétek meg, miért nem akart tovább is játszani a fiú a lánnyal!

2. Keressétek meg és olvassátok föl a vázlatpontokhoz tartozó részeket!

1. Megismerjük a történet szereplőit.

2. A fiú az erejével dicsekszik, és elhajtja a nehéz súlyzót.

3. A kislány sokkal messzebbre dobja.

4. A fiút bosszantja, hogy a kislány erősebb nála.

3. Milyennek ismerted meg a szereplőket? Sorold föl tulajdonságaikat!

A fiú

A kislány

A koldusasszony

Ogy. 93. o.

Mf. 32. o.

Beszéd- és olvasásgyakorlás 20.

A vakok fehér botot hordanak, ezzel tapogatóznak ki maguk előtt az utat. A fehér bot minden látó embert arra figyelmeztet, hogy kerülje ki a vak embert. Vagy ha annak szüksége van rá, akkor segítse. Pl.: kísérelje át a veszélyt jelentő úttesten.

1. A két történetnek három szereplője volt.
Írd a képek alá szövegbeli megnevezésüket!

---

2. Mondd el a történeteket a kérdések segítségével!

a) Kit vett észre a kisfiú?

Mit kellett volna tennie?

Miért nem tette?

Ki cselekedett helyette?

Mit érzett a fiú az első eset után?

b) Mit tett a fiú, amikor találkozott
egy másik szegény asszonnyal?

Mit érzett a második után?

3. Beszélgetsetek arról, hogy mi okozta a változást a fiú viselkedésében!

4. Keresd meg a szövegben az alábbi gondolatnak írói megfogalmazását!

A fiú nem tudta eldönteni, hogy segítsen-e a koldusasszonynak.

BESZÉD- ÉS OLVASÁSGYAKORLÁS

20.

1. Verses mondás

Ti jók vagytok mindannyian. ||

Miért csinálnátok hát rosszat? (József Attila: *Tanítások*)

2. Különböztess meg a hosszú és a rövid magánhangzókat a kiejtésben!

a) súlyzó	búsan	szánkó	sírásra
hosszú	gúnyához	diófából	csíkokban
csúszott	gyanúba	kőrisfából	színesedik
nyújtotta	nyújtózkodott	lőszőrrel	szívünkben

b) húz, húzza, húzta, előhúzta, húzni, húzatni, húzhatod, húzzátok
titok, titokban, titkos, titkosan, titkot tart, a titokra fény derült

c) titkos út
titkos úton, a titkoson
titkosan oson
Szél oson titkosan a titkos úton.
Szél oson titkosan a titkoson.

3. Figyelj a szavak közötti különbségre! Olvass pontosan!

a) szánkó	motyogott	érezte	megette
szántó	potyogott	élezte	megadta
b) biztattak	meredeztek	dobozt	szögeztük
áztattak	maradoztak	tobozt	szegeztük

4. Húzz álló egyenest az összetett szavakban a két szó találkozásánál!

szalagdarabka, ezüstgomb, orvosságosüveg, háztető, jégcsapok, lőszőr, bársonyposztó, lábtakaró, márványgolyó, szenesbolt, jólesik, szenesláda, ruhaszárító, koldusasszony, öregasszony, tűzrevaló (= tüzelő)

21.

1. Verses mondás

Született egy testvérem, |
úgy hívják, hogy Jóska, ||

nem eszi a spenótot, |
kedvence a sóska. ||

(Nagy Bandó András: *Családi lakoma*)

2. Tanuld meg helyes kiejtéssel olvasni!

a) ünnep	könnyezik	kennek	–	kenjenek
dunna	szunnyadozik	üzennek	–	üzenjenek
benne	elfonnyad	fonna	–	fonjon
menni	mennybolt	menne	–	menjen

b) Olvasd párokban a hasonló kiejtésű szavakat!

anyja	–	bánja	menny	–	menj
hunyjon	–	rohanjon	könnye	–	köszönje
hányjátok	–	szánjátok	könnyen	–	menjen

c) Ne **fonjad** a virágot koszorúba, mert **elfonnyad**!

3. A következő szavakban 3 mássalhangzó került egymás mellé.

Gyakorold kiejtésüket!

a) földbe	mondták	arcunkba	pénzt
földből	hordta	boltba	kezdtek
földre	küldte	boltból	elkezdte

b) **testvér**, **testvére**, **testvérkém**, **testvérkét**, **testvéri** szeretet

4. Alkoss a következő szavakkal két külön mondatot! Vigyázz, mert helyesírásuk és jelentésük eltér, kiejtésük nem!

nefelejcs (virág), ne felejts (el valamit)

TARTALOM

BESZÉDÉRTÉS – SZÖVEGÉRTÉS

Jó tanácsok	3
A titokdoboz	4
„Nem szabad az utcán játszani veled”	4
A koldusasszony	5
Pétör, a csaló	6
Testvérke	7
*Altató	8
Az okos lány	9
A sükei bormérők	10
Ravasz Péter és a szakács	11
A görbe nyírfa	12
A gólya	13
Fecskemadár	13
*Lila fecske	14
A tyúkanyó	15
*Anyám tyúkjá	15
A sündisznó és a nyúl	17
A holló új meséje	17
*A róka és a gólya	18
A teve meg az egér	19
A három nyúl	20
A mackó füle meg a fácán	21
*A kis virág	22
A letépett virág	23
Hogyan ültess el egy növényt?	23
*Buba éneke	24
A gabona	25
Sietős sógorék	25
*Babot vetettem	26
Az elveszett érem	27
Ha jó lenne a bizonyítványom	27
*Vackor a Balatonon	28
Mesemorzsa	29
Récemese	30
Év végi összefoglalás	31

BESZÉD-ÉS OLVASÁSGYAKORLÁS

Minden gyakorlólap első feladata a verses mondás, amely komplex beszédművelő feladat. Ez a légzéstechnika, az artikuláció, a tagolás, a hangsúlyozás, a hanglejtés és a beszédritmus fejlesztésére szolgál.

20. A magánhangzók időtartamának helyes ejtése. A pontos olvasás gyakorlása: kis eltérés a szópárokban. Összetett szavak olvasása 32
21. A szavakban: hosszú **nn**, **nny** és **nj** hangkapcsolat. A mássalhangzó-torlódásos szavak kiejtésének gyakorlása. A helyes ejtéstől eltérő írásképű szavak 33
22. A szavakban: **gyj** és **gyt** hangkapcsolat. Mondatváltozatok olvasása. Magánhangzó-rövidülés toldalékolt szavakban 34
23. A mássalhangzók időtartamának helyes ejtése. A légzéstechnika gyakorlása szószerkezeteken, bővülő mondatokon. A **dzs** betűs szavak olvasása 35
24. A szavakban: **ds**, **ts**, **dsz**, **tsz** hangkapcsolat. A kijelentő és a kérdő mondat hanglejtése. Bővülő mondatok olvasása helyes tagolással. Szöveg kiegészítése bele illő mondattal 36
25. A kiejtés gyakorlása két mássalhangzóval kezdődő szavak esetében. Mondatok bővítése szószerkezetekkel. A hosszú mássalhangzó megrövidülése kiejtéskor 37
26. A mássalhangzó időtartamának helyes ejtése. Hosszabb mondatok olvasásának előkészítése mondatok összekapcsolásával. Mondatok átfogalmazása rokon értelmű szavak használatával 38
27. A hangok időtartamának helyes ejtése. Hosszabb mondatok olvasásának előkészítése két mondat összekapcsolásával. A pontos olvasás gyakorlása hangcserés szópárokkal 39
28. A **dz** betűs szavak olvasása. Mesék fölismerése kiemelt mondatokról. Rokon értelmű mondatok olvasása. A tanult hangkapcsolatok gyakorlása szavakban 40
29. A szavakban: **sz-s**, **z-s** és **z-sz** hangkapcsolat. A légzéstechnika, a helyes tagolás és hangsúlyozás gyakorlása bővülő mondatokon. A mondat jelentésének értelmezése hangsúlyozással 41
30. A magánhangzók időtartamának helyes ejtése. A pontos olvasás gyakorlása azonos tartalmú, de különböző megfogalmazású szószerkezeteken, mondatokon. A **ts** hangkapcsolat gyakorlása szövegben 42
31. A magánhangzók időtartamának helyes ejtése. Bővülő mondatok olvasása helyes hangsúlyozással. Összetett szavak olvasása 43
32. Két egymás melletti magánhangzó ejtése. Rokon értelmű mondatok olvasása. Azonos alakú szavak jelentésének tisztázása a szöveg segítségével 44
33. A szavakban a **j** hang kétféle írásmódja és hangkapcsolatainak (tj, dj, lj) helyes ejtése. A kérdő mondat hanglejtésének gyakorlása. A mássalhangzók időtartamának helyes ejtése. A légzéstechnika fejlesztése bővülő mondatokon 45
34. A hangok időtartamának és a hangkapcsolatok helyes ejtésének gyakorlása. Bővülő mondatok helyes tagolása és hangsúlyozása. A mássalhangzó időtartamának megfelelő hangoztatás a szavakban 46
35. A hangok időtartamának és a tanult hangkapcsolatok helyes ejtésének gyakorlása. A bővülő mondatok tagolásának és hangsúlyozásának gyakorlása. Az összetett szavak gyors fölismertetése szódominózással 47
36. Az **x** betűs szavak olvasása, írása. A pontos, a megfelelően tagolt és hangsúlyozott olvasás gyakorlása szószerkezeteken és mondaton 48

37. Az ly -os szavak olvasása. Párbeszéd reprodukálása: kérdő és kijelentő mondatok helyes hanglejtésével. Összefüggő szöveg alkotása megadott mondatok átalakításával.	49
---	----

DRÁMAJÁTÉKOK

Szerepjátékok: udvarias magatartás és beszéd	50
Beszélj, viselkedj tapintatosan! (A tapintat)	50
Tudod-e, mit kell tenned? (A segítségnyújtás, a segítség elhárítása)	50
Ha valakinek kellemetlenséget okoztál (Bocsánatkérés)	51
Figyelmes vagy-e? (A figyelmesség)	52
Tudsz-e örömet szerezni? (Köszöntés, ajándékozás)	52
Képességefejlesztő játékok	53
Szoborjáték	53
Pantomimjáték	53
Ha beszélni tudnának	54
Népszokások: Pünkösödölés	54
A közös játék illemszabályai	55
Énekes játék: Lánykérés	55

FÖLMÉRÉSEK

Az önálló olvasás év végi fölmérése: Csodalámpa	57
Fölkészülés a hangos olvasás év végi fölmérésére: A róka meg a pacsirta	58

SZÓTÁROK

Rokon értelmű szavak, kifejezések	59
Ellentétes jelentésű szópárok	61

